

Don Umberto Pasquale – duchovní vůdce blahoslavené Alexandriny da Costa

Tento rok uplyne 60 let od úmrtí blahoslavené Alexandriny da Costa. O blahoslavené Alexandrině da Costa mnozí ví málo, nebo dost, ale o důležitém člověku jejího života, o jejím zpovědníkovi a duchovním vůdci a člověku, který nejvíc pracoval po její smrti na kauze blahorečení, salesiánovi Donu Umbertovi Pasquale, se neví téměř nic.

Dále se také nic neví o hnutí Živých svatostánků, který dostala jako pokyn založit Vera Greta*, jedna z největších mystiček. Myšlenka je asi taková: „Každý Salesián by měl být jako svatostánek, ve kterém bydlí Kristus a tohoto Krista má přinášet mladým lidem. To znamená vyhloubit v sobě prázdný prostor, kde si Otec Syn a Duch Svätý udělají příbytek. Znamená to říct se svatým Pavlem: „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus“. (Gal. 2,19 srov. i Fil. 1,21).

Don Umberto Pasquale se narodil 1. září v roce 1906 ve Vignole Borbera – provincie Alessandria, severní Itálie. (Příští rok to bude 110 let od jeho narození.) Jeho otec ovdověl a zůstal sám s jedním synem. Oženil se tedy podruhé a s druhou manželkou měl 9 dětí. Když se Umberto narodil, tak ho jeho matka zasvětila Panně Marii. Rodiče byli zbožní a hluboké víry a tu vštěpovali i svým dětem. Jeho otec byl zaměstnán ve fabrice na zpracování bavlny, kde pracoval až do odchodu do důchodu. Do této fabriky byl v 11 letech přijatý i malý Umberto a pracoval zde dva roky. Potom byl v roce 1919 přijat na Valdoko do salesiánského gymnázia. Vedle fabriky na zpracování bavlny postavily sestry FMA ústav.

Jednou mu jeho otec podal koš s ovocem a řekl: „Dones ho sestřím, protože přišla jejich hlavní představená Matka Draghero“. Přišel tedy do konviktu, zazvonil a přišla mu otevřít jedna sestra. Když jí vysvětlil, co mu řekl otec, odpověděla: „Chci, abys ty sám odevzdal tento koš. Pojď se mnou k matce hlavní představené, pozdravíš ji a vysvětlíš, kdo posílá tento dar.“ Vstoupil s trochou chvění a odevzdal hlavní představené koš, tak jak ho poučila ředitelka. Matka Draghero mu s milým úsměvem položila ruku na hlavu, obrátila se na ředitelku a řekla: „Toho chlapce pošleme studovat tam, kde studoval Dominik Savio.“

Ministroval také knězi, který tam chodíval sloužit sestřím mši, ten se ho jednou zeptal, jestli by se nechtěl stát knězem. Přemýšlel o tom, a protože doma se naučil vidět Boha jako lásku, tak se pro kněžství rozhodl. Při svatém přijímání často opakoval: Ježíši, co budu v životě dělat? Představení na Valdoku byli dobří a chápající, byl tam i don Branda, kterému se Don Bosko zjevil v Barceloně a přikázal mu vyhnat z domu jednoho zaměstnance, který kazil kluky. Další salesián byl misionářem v Argentině a bylo tam i mnoho jiných zajímavých lidí. Ministroval taky dnes už blahoslavenému, bývalému hlavnímu představenému Filipovi Rinaldimu a poznal taky kardinála Giovanni Cagliera. Veliký dojem na něho udělali misionáři, kteří v bazilice mluvili o dalekých zemích, kde působili. Zvláště na něho udělal dojem salesián, který vyprávěl o působení v leprosáriu v Kolumbii.

Když byl doma na prázdninách, po druhém roku gymnázia, otec jednou u oběda prohlásil: „Připrav se, našel jsem ti místo číšníka v lázních. Potřebuji, aby mi někdo pomohl živit rodinu.“

Důvod však byl úplně jiný. Jeho otec pracoval s jedním komunistou a tem mu často opakoval: „Přišla hodina, kdy pobijeme všechny kněze“. Ani na Valdoku někdy nemohli jít na vycházku, protože ve městě bylo shromáždění komunistů, kteří strašili lidi svými písněmi „Bandiera rossa“... atd. Také doma mu jeden mladík chtěl natlouct, když běžel s kadidelnicí, na odpolední požehnání. Byl to pro něho šok, ze kterého se těžko dostával.

Nakonec s pomocí dvou dám, které se ho rozhodly finančně podporovat, vstoupil do semináře. Vyřešení této situace připisoval vždycky Panně Marii. Ze semináře ale po třech letech odešel. Představa, že by měl celý život sedět na faře sám, ho děsila.

V roce 1924 se mohl zúčastnit blahorečení Dona Boska a vzpomínky mu zase vrátily myšlenku na misionáře, jeho povolání bylo ale jiné. Šel do Janova za dámou, která ho podporovala, a řekl jí o své touze stát se salesiánem. Ta

---

* Vera Greta, Salesiánka Spolupracovnice, se narodila v Římě 28. 1. 1923 a zemřela v Pietra Ligure (okres Savona a kraj Ligurie – krajské město Janov) 22. 12. 1969. Je to jedna z velkých mystiček 20. století, jedno ze zrněk, které nebe nechalo spadnout na zem proto, aby přineslo ovoce ve svůj čas. V mlčení, ve skrytosti roste a působí. O ní řekl Don Borra: Vera se svými poselstvími a dopisy se začleňuje do zástupu těch charismatických duší, povoláných k tomu, aby obohatili církev ohněm lásky k Bohu a Ježíši v Eucharistii pro rozšíření Božího království. □

ten případ přednesla svému duchovnímu vůdci, který byl Jezuita. Její slova ho uklidnila a dala mu jistotu, že salesiánské povolání má. Situace však nebyla jednoduchá. Salesiáni ho odmítli přijmout. Seděl na Valdoku v Bazilice Panny Marie a plakal a plakal. Potkal ho tam jeho zpovědník z doby, kdy byl v gymnáziu na Valdoku a zeptal se ho, co se stalo. Vložil mu svůj problém a on ho uklidnil. „V Navara je jeden můj přítel inspektorem a uvidíš, že tě přijmou do jeho inspektorie.“ Přijali ho za to, že zpracoval ekonomovi účetnictví za poslední rok. Nakonec to všechno dobře dopadlo a v roce 1932 skládá své první sliby a zároveň se hlásí na misie do leprosária v Kolumbii. Jeho žádost představení přijali. Když se díval zpátky na svůj život, mohl prohlásit s Donem Boskem: „Jenom na věčnosti poznáme, co pro nás udělala Panna Maria.“

Před odjezdem do leprosária mu jedna učitelka zaplatila cestu do Lurd a tam poděkoval Panně Marii za všechno, co pro něho vykonala. Pobyt doma utekl rychle a on odjel do Turína přijmout misijní kříž (27. září). Tam mu don Berruti, který měl na starosti misie, řekl: „Z Portugalska mě salesiáni prosí, abychom jim poslali někoho na pomoc do naší školy v Estoril. Ta škola byla otevřená nedávno, chybí tam učitel řečtiny. Nemám nikoho kromě tebe. Vezmi to alespoň na rok, potom si jed' do Kolumbie.“

Musel odjet hned. Netušil, že dočasná poslušnost se prodlouží na patnáct let. Když viděl zoufalou situaci lidu a salesiánů v Portugalsku, tak pochopil, že pomáhat je třeba tady. Noviciát a lyceum byli v Estoril – blízko Lisabonu, spolu v jedné vile, kterou darovala jedna bohatá paní. V jedné části tam bydlela i jedna židovská rodina. Situace mládeže byla těžká. Pustil se do práce, vyučoval a studoval, jak to bylo u salesiánů zvykem. 1. dubna byl Don Bosko svatořečen. To přispělo také k popularizaci salesiánů. Kardinál Lisabonu vydal v roce 1934 pastýřský list, kde mluví o tom, že je pastýřem na velkém hřbitově, protože mnoho lidí umírá bez svátosti, z toho důvodu, že není dostatek kněží. Tato slova ho zasáhla natolik, že zapomněl na leprosarium v Kolumbii.

21. prosince v roce 1935 byl vysvěcen na kněze. Časem se don Umberto dostává do kontaktu s nejslavnější stránkou Portugalska, s událostmi ve Fatimě. Ve školním roce 1936 a 1937 byl poslán, jako katecheta do salesiánského domu v Oficinas de S. Jose. Měl se starat o 200 učňů. Bylo to prostředí jako stvořené pro něho. V roce 1937 otevřeli salesiáni v Mogofores dům a zřídili tam také noviciát. Don Umberto byl jmenován novicmistrem. Svou horlivostí dokázal don Umberto proměnit noviciát a dům ve veliké farní centrum, oratoř chlapeckou i dívčí, dílny a mateřskou školku. Don Umberto založil také veliké nakladatelství, které v roce 1945 přestěhoval do města Oporto. Tak uvedl do života velikou salesiánskou edici.

Don Umberto realizoval svým životem vizi, kterou měl jednou ve 14 letech po svatém přijímání: viděl sám sebe na veliké tmavé a nekonečné rovině, kde bylo mnoho lidí, kteří vypadali jako mrtví a když se se k nim přiblížil s hořící pochodní tak ti lidé ožili a vzdálili se od něho. Bylo to vnitřní vidění a trvalo jenom několik minut. Nikdy o tom s nikým nemluvil. Jeho život, to byla realizace tohoto vidění, které uchovával v srdci. Je to tajemství vtělené lásky v jeho službě kněze, apoštola, misionáře, který slouží pravdě a lidem.

Z noviciátu bych uvedl jeden typický příběh. Při své budovatelské činnosti se v roce 1938 dostal při stavbě domu do veliké finanční krize. Nevěděl, co má dělat. Sebral sochu svatého Josefa z podstavce v kapli a zavřel ho do skříně a řekl mu: „Budeš tady tak dlouho, pokud nepřijdou peníze na zaplacení faktury.“ Novicové byli zděšení z toho, že svatý Josef zmizel. Po třech dnech vysoká suma přišla, faktura se zaplatila a svatý Josef se vrátil na své místo. Mimořádných zásahů během jeho pastorační činnosti by se dalo vyprávět mnoho. Velikou událostí byl i Mariánský kongres, který se uskutečnil ke stému výročí kněžského svěcení Dona Boska a jako modlitba za mír. Akta kongresu byla vydána knižně.

Když se setkal se sestrou Lucií, které se stal důvěrníkem (adresovala mu asi 160 dopisů) a s dnes už blahoslavenou Alexandrínou, otevřelo mu to nové horizonty. Stal se obráncem fatimských zjevných prostřednictvím tisku, ale také duchovním vůdcem Alexandríny, až do její smrti.

Setkání s Alexandrínou

Duchovní vůdce Alexandríny da Costa byl od 16. srpna 1933 do 6. ledna 1942 Jezuita Don Mariano Pinho. Tento kněz musel 6. ledna 1942 její duchovní vedení přerušit na základě poslušnosti, protože ho představení poslali do Brazílie. Po mohutné vlně odporu, který vypukl vůči Alexandríně, Jezuité dostali strach z kompromitace Kongregace. Provinciál Jezuitů zakázal všem Jezuitům míchat se jakýmkoli způsobem do případu Alexandrína. Bylo to v době, kdy papež na podnět Alexandríny zasvěcoval lidstvo Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. Don Pinho o to neustále prosil papeže od roku 1937. To rozrušilo ateisty a ti prohlašovali, že je psychicky nemocná. V té době začal také její velký půst, který trval 13 let, kdy žila jenom z eucharistie.

O Alexandríně don Umberto slyšel od různých lidí. Jednou don Umberto kázal v San Miguel das Aves, na konci misií, které tam byly. U oběda kněží o Alexandríně mluvili velmi nehezky. Jeden říkal, že je to hysterka, druhý, že

podvodnice atd... Naplnilo ho velikou hořkostí, že se kněží chovají tak nekřesťansky. Rozhodl se tedy, že z lásky k pravdě tento případ prozkoumá. Zašel k sestřám Navštívení Panny Marie a ty mu daly jiné informace o Alexandríně. Do domu Alexandriny vstoupil 22. červena 1944, byla to středa.

Alexandrína ho velice dobře přijala a jeho se dotkla její prostota a zároveň moudrost. Všechno pozoroval a zúčastnil se páteční extáze.

Alexandrína pochopila, že to je člověk, kterého jí připravil Pán. Poprosila ho o duchovní vedení. On chtěl však nejdříve mluvit s Jezuitou, který ji vedl. Ten ho ujistil, že se nemá čeho bát a že mu Pán dá dostatečné světlo.

8. září 1944 se tedy stal jejím duchovním vůdcem. V roce 1945 se Alexandrína a její sestra staly Salesiánkami spolupracovnicemi.

Salesiánský inspektor a představený dona Umberta ho nabádal, aby byl velice opatrný.

Potom co arcibiskup z Lisabonu zakázal cizím kněžím sloužit mši v Balasar a konat i ostatní kněžské služby, zeptal se salesiánský inspektor při vizitaci, dona Umberta, co mu Alexandrína píše. Ten mu podal její dopisy a z nich inspektor pochopil, že se svým zákazem, aby se don Umberto s Alexandrínou stýkal, stal nástrojem ďábla. To ho zarmoutilo a řekl donu Umbertovi, ať okamžitě navštíví Alexandrínu, že on už nechce být nástrojem ďábla, že je ordinář a nikdo nemůže nikomu zakazovat se s někým stýkat. Don Umberto šel a dál pokračoval v jejím duchovním vedení. Podle dona Umberta někoho vést znamená sdílet s ním všechny radosti, ale i utrpení a bolesti.

Samozřejmě, že don Umberto se nezabýval jenom Alexandrínou a sestrou Lucií, ale také bojoval proti vykořisťování chudých lidí od bohatých majitelů pozemků. Nevěděl, že jeho kázání přenáší rozhlas a tak mělo ohlas v celém Portugalsku. Tím si proti sobě pošťoval bohaté. V Alexandríně měl modlitební zázemí a na mnoha duchovních obnovách byl svědkem mnoha zázračných obrácení.

Nakladatelství, které založil, neustále rostlo a salesiánská edice přinášela plody. Plody přinášelo i jeho působení mezi nejchudšími chlapci z ulice a také duchovní obnovy na chudých periferiích.

Na konci prázdnin přišel blesk z jasného nebe. Generální vikář Salesiánské Kongregace mu poslal stručný dopis: Na konci září tě čekáme v Turíně. Přijď tak jakoby ses už neměl nikdy vrátit. Lidé se bouřili a chtěli psát protesty hlavnímu představenému. Jako i v jiných případech by to ale bylo zbytečné. Teď zase musela Alexandrína těšit svého duchovního vůdce. V září v roce 1952 arcibiskup z Braga vydá nový pastýřský list, kde zakazuje navštěvovat Alexandrínu, to však vyvolalo ještě větší příliv návštěvníků.

Don Umberto Pasquale se stal ředitelem Katechetského centra Salesiánského nakladatelství Elledici v Turíně. Jeho úkolem bylo jezdit po Itálii a probouzet u kněží touhu po katechezi. Třeba v Toskánsku se kněží vůbec nevěnovali katechezi a nikoho na výuku nezvali. Na výuku katechismu bylo i velice málo kompetentních lidí. Doba se měnila a tak se vytvářely nové projekty a bylo třeba formovat nové lidi. Don Umberto tedy cestuje po Itálii, setká se i s papežem Piem XII a ten pošle Alexandríně pohlednicí se zvláštním požehnáním.

16. října přijede do Terrasini na Sicílii, aby začal den po dni sérii konferencí. Ráno 17. října velice brzo sloužil mši. Po mši, když všel liturgický oděv, vstoupila do sakristie jedna paní a pozdravila „Pochválený buď Ježíš Kristus“. *Domníval jsem se, že se chce vyzpovídat, můj čas byl limitovaný, tak jsem jí řekl: „Jděte do zpovědnice, já tam hned přijdu“.* Ale tato žena řekla, že se nechce zpovídat. „Mohu s vámi mluvit?“ *Neznal jsem ji a ani ona neznala mě. Chovala se velice pokorně a tak jsem si jenom povzdechl a řekl, že ano. Mluvila tiše a řekla: „Zatímco jste sloužil mši tak ke mně přišla Panna Maria a pověřila mě, abych vám sdělila, že Alexandrína je mrtvá a že je už v nebi. Já nevím kdo je Alexandrína, to víte vy. Řekla mi ještě toto: „Řekni otci, ať není smutný, že Alexandrína je mu nablízku.“* Když to dořekla, pozdravila a zmizela. Ta paní se jmenovala Antonia Aiello.

Po tři dny byl jako omráčený. Ve čtvrtek 20. října mu pošťák přinesl dopis od dona Ismael, jednoho salesiána, poslaný letecky z Turína. V něm tento spolubratr sděluje: „Vrátil jsem se z pohřbu Alexandriny, byl to opravdový triumf. Během něho, jsem na Vás moc myslel. Posílám Vám obrázek papeže Pia X., kterým jsem se dotkl jejich rukou, protože ona vždycky uchovávala památku na Vás.“ Don Umberto byl těch několik dní jako ve snu. Dává si předsevzetí napsat životopis Alexandriny a učinit ji známou. To se mu s vypětím sil podaří a také je o ní publikováno několik článků. Tento životopis i další práce o Alexandrině ovlivnily irského spisovatele Francise Johnstona a italskou manželskou dvojici Chiaffredo Signorile a jeho manželku Eugenii Signorile.

V roce 1963 umírá v Brazílii první duchovní vůdce Alexandriny don Mariano Pinho SJ[♦], ale už tehdy byla v tisku malá kniha o Alexandrině s názvem „Na Kalvárii v Balasar“, kde se ukazuje také spojení Alexandriny se Salesiány.

Na donu Umbertovi zůstala tedy tíha pohnout zodpovědné lidi k tomu, aby se začal proces blahověření, dokud žijí svědkové. Don Umberto však přes mnohé podněty nechtěl vyvíjet osobní činnost, dokud ho k tomu nevyzvou představení. Nakonec mu představení dali dovolu, aby se mohl podílet na procesu kanonizace a během čtyř měsíců mohli sebrat 540 stránek svědectví. Alexandrina měla nejen své příznivce, ale i odpůrce. Nakonec 4. ledna 1967 byl slavnostně otevřen proces kanonizace. Bylo vybráno 49 svědků a bylo třeba prostudovat také 366 dopisů, které Alexandrina adresovala donu Umbertovi. Svědci o Alexandrině podali svědectví na 1200 stránkách. Jenom svědectví dona Umberta mělo 67 stran. Dále to bylo 2138 stran jejího deníku a 1 757 stran dopisů Alexandriny.

Don Umberto byl dán k dispozici pro potřeby procesu, ale také koupil pozemek a postavil v Balasar školku a pomáhal i rodině Alexandriny. Její sestra Deolinda zemřela 6. prosince 1982. Diecézní proces skončil 10. dubna 1973 a don Umberto měl tu čest odnést jako diplomatické zavazadlo všechno do Říma na kongregaci pro svatořečení.

V prosinci 1976, byly všechny spisy Alexandriny schváleny, to znamená, že v nich nejsou bludy.

Řím je věčný a má dost času. Proto byla Alexandrina blahověřena až 25. dubna 2004 k radosti všech, kterým pomohla. Tohoto blahověření jsem se já, Jan Ihnát, zúčastnil s malou skupinkou ASC. Po Alexandrině zůstalo 5000 stránek spisů. Veliký dík patří členům ASC z Milana, kteří je překládali do italštiny.

Když byl v roce 2004 don Pier Luigi Cameroni (u Salesiánů má na starosti kauzy svatořečení) v Balasar, u příležitosti stého výročí narození Alexandriny, tamější farář mu řekl, že každý týden přichází k hrobu Alexandriny 3 až 5 tisíc poutníků. Alexandrina je důkazem, že milovat Boha a lidi lze v každém věku a za všech okolností.

Jedním z velkých činů dona Umberto bylo také to, že zřídil mateřskou školku ve své rodné vesnici. Don Umberto Pasquale byl i exorcista a měl s tím mnoho zkušenosti. Také na tomto poli se snažil vytrhnout satanovi duše. Mnoho lidí, kteří v tomto směru měli problémy, se k němu utíkali.

Don Umberto napsal také vlastní životopis s názvem „Maria v mém životě“.

Don Umberto Pasquale zemřel v Rivoli – Turín, 5. března 1985. 5. února 1989 mu Salesiáni v Mogofores – Portugalsko, na znamení vděčnosti, že zde založil salesiánské dílo, odhalili bustu z bronzu. Stalo se tak u příležitosti padesátého výročí založení salesiánského díla.

Zdroje: Vzpomínky na dona Umberta a životopis s názvem: Boží uličník

Don Umberto Pasquale SDB

Duchovní vůdce blahoslavené Alexandriny da Costa

Vydalo Středisko studii Díla Živých svatostáneků

Text knihy Boží uličník Don Umberto Pasquale: Maria Rita Pedriali – ASC – Koordinátorka Centra Studii Živých Svatostáneků.

[♦]11. července se 2013 se slavilo 50 let od smrti Don Mariano Pinho, SJ, prvního duchovního vůdce blahoslavené Alexandriny da Costa. Narodil se 1894, vstoupil k Jezuitům v roce 1910. V roce 1926 je vysvěcen na kněze. Byl vynikajícím spisovatelem, kazatelem, a zakladatelem hnutí Crociate Eucaristiche Infantili – Dětské křížové Eucharistické výpravy v Portugalsku. Umírá 11. června 1963 v Recife – Brazílie.